

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf.,
Nrx. Angenfeld & Emorio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsebet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAMĂ pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA” țese în te-cară ql.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șese
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dâsul în casă: Pe un an
24 cor., pe șese luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât ahona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 233.

Brașov, Luni-Marți 21 Octomvrie (3 Noemvrie).

1903.

Guvern nou, sistem vechiu.

Cei ce au crezut, că așa disa „dinastie Tisza”, care a guvernat Ungaria peste douăzeci și cinci de ani a lichidat și nu va mai juca nici un rol, s'au înșelat. Căci etă că acum vine fiul și ia moștenirea tatălui său, care fusese poreclit „papa dela Dobrițin”; o ia în nisce împrejurări pe cât de grave, pe atâta și de însemnate pentru viitoarea dezvoltare a trebilor dinăuntru.

Multe momente au concurat și au făcut ca contele Stefan Tisza să ajungă în șea fără de a mai fi, de-ocamdată cel puțin, espus de a mânca trântelă, cum se întemplantă cu el în luna lui Iunie a anului curent. A învățat de la tată-său meșteșugul de a se folosescă bine de avantajele situațiilor, ce le oferă momentul și a reușit a compune un cabinet tot numai dintre „vechii liberali” său, cum le place a se numi ei pe sine, „vechia gardă liberală”. Liberal este la ei sinonim cu tiszaișt, ceea ce însemnă în adeveratul înțeles al cuvântului: aderent al clicei guvernamentale îmbetrânite în păcate, care de la 1875 a dat necontentit stocul pentru falanga majorităților guvernamentale în camera ungară.

Numirea de „vechie gardă liberală” mai are afară de acesta încă o semnificațiune importantă, căci indică tot-odată pe amicii și susținătorii vechiului sistem.

Li ride inima baronului Banffy vedând ce întorsătură favorabilă au luat lucrurile, putând să re'nvie érašî în totă puterea era patriotică calvină. Legiunile de funcționari și funcționărași bugetivori, pe lângă aceia, pe carî îi reclamă neapărat administrațiunea statului, cine i-a creat, cine le-a dat „pâne ungură”, decă nu

acéstă eră calvină tiszaiștă? Cine a introdus premiarea meritelor soviniște ale legiunilor de funcționari susținuți din visteria statului, decă nu cărmuirea de sub vechiul sistem?

Acest sistem nici că a încetat vr'odată. Căderea lui Tisza Coloman nu l'a putut sgudui și venirea la guvern a lui Szell nu l'a putut delătura. S'a dis și s'a crezut, că Szell a avut de gând a inaugura o nouă eră. A fost însă, cum s'a dovedit, numai o diversiune făcută de Coloman Szell în favorul unei mai bune reprezentări a opozițiunii în cameră. Le era îndatorat Szell koșuthiștilor, că prin obstrucțiunea, ce au făcut'o cabinetului Banffy, l'au adus pe el la cărmă și decă trebuia să le arate recunoștință. De aceea a făcut să se voteze legea pentru jurisdicțiunea Curiei în afaceri electorale și la alegerile trecute dietale independenștii au intrat în cameră în număr aprópe indoit.

La rândul lor acești protegeați ai lui Szell au sciut să-și facă și ei datoria, căci etă că ministerul comun de răsboiă și a anunțat, că pe toate casarmele folosite de armata comună va străluci de aici încolo și o inscripțiune maghiară, pe lângă cea nemțescă, ba la casarmele ridicate cu cheltuelile comunelor inscripțiua va fi pe fontiscipiul lor numai maghiară.

Iute s'a grăbit administrațiua de răsboi a trage resultanta din „concesiunile” ce le-a adus Tisza dela Viena și a regula afacerea firmelor casarmelor militare la înțelesul marului public doritor de a-și vedé visul cu ochii. Ei bine, de acum se pôte liniști érašî pe câtva timp „națiunea” și pôte să-și îndrepteze atențiunea spre isprăvile, pe carî se va nisui a le face Tisza al doilea pentru a justifica reclamul, ce îl fac amicii săi deja de mulți ani afir-

mând în toate părțile și în toate clipele, că el va uimi încă țera și lumea cu genialitatea sa.

E vorba că mâne fôia oficială din Budapesta va publica deja decretule regesci pentru numirea noului ministeriu. Pe lângă Stefan Tisza, va figura în acest cabinet și Hieronymi, a căruia nume e strins legat de atentatul săvârșit în contra libertății noastre cetățenesci. El va figura de astă-dată în cabinet ca ministru de comerciū, dér presenta lui acolo nu ne reamintesc decă un șir lung de volnicii și ilegalități îndreptate în contra partidului nostru național.

Mai figuréză în acest cabinet ca ministru al instrucțiunii publice Albert Berzeviczy. Am răsufia mai ușor decă am puté crede că cu Iuliu Wlassics se duce din minister și spiritul acela violent, ostil și intolerant, ce a caracterizat actele acestui ministru în raporturile sale cu preoțiimea și dascălimea noastră.

Albert Berzeviczy nu e om nou. N'a mai fost ministru ce-i drept, dér a fost secretar de stat la ministeriul de culte și instrucțiune publică sub Trefort și Csaky, carî au pus în viață legile de maghiarisare de la 1879, 1883, 1891 și 1893 — și acéstă nu vré să însemne că am avé causă a fi mai liniștiți.

Contele Lamsdorf la Paris. Că-lătoria contelui Lamsdorf, ministrul de externe rus, la Paris și convorbirile sale cu Delcassé ministrul afacerilor străine al Franței au dat loc la deosebite comentarii în presă. „Figaro” publică cu acéstă ocașie un articol, în care spune, că încă din primul moment al sosirii sale se pôte prevedé resultatul de întâlnire cu d-l Delcassé. Ministrul afacerilor străine ruse se va convinge, că Franța a rămas absolut credincioasă aliatei sale.

În ceea-ce privește scopul acestei întâlniri, este sigur că de dânsa depinde

și direcțiunea celor ce se vor trata în întâlnirea dintre împărății Rusiei și Germaniei în Wiesbaden, care va avé de scop principalmente apropierea ruso-germană în Extrémul Orient, apropiere, care atinge prea puțin interesule asiaticale ale Franței.

Telegramele oficiale sosite confirmă acest punct de vedere, arătându-ne că întrevederele celor doi miniștri a îmbrățișat, cum era și de prevédut, toate chestiunile internaționale la ordinea zilei și după cum tot „Figaro” ne spune, și chestiunea relațiilor ruso-japoneze a făcut obiectul convorbirei, Franța fiind învitată de Rusia de a face pe Japonia să înțelégă cât de exagerate sunt pretențiunile sale.

În fine contele Lamsdorf a adus și o scrisóre autografă a Țarului cătră d-l Loubet, care a fost comunicată esiliului de miniștri și al căruia cuprins este de cea mai înaltă însemnătate politică.

În acéstă scrisóre Țarul reînovesce d-lui Loubet asigurarea sentimentelor sale de amiciție și declară că se simte fericit de ori-ce eveniment favorabil Franciei și constituind o nouă garanție pentru menținerea păcii europene, ceea ce este scopul politiceii sale și al politiceii franceze.

Țarul conchide în scrisóre dicând că Franța și Rusia încredătoare și sigure una de alta vor continua să arate în ori-ce ocașie acordul și solidaritatea ce domnesce între ele și carî se baséză pe simpatie reciprocă și pe interese comune.

Impărțirea Macedoniei. După o scire particulară primită din Constantinopole de diarul engles „Standard”, Austro-Ungaria și Rusia nu și-au spus încă ultimul cuvânt în chestiunea macedonenă. Ambele puteri conform înțelegerei stabilită în conferința de la Mürzsteg (între țarul Nicolae și împératul Francisc Iosif I.) proiectéză să impună Turciei o nouă măsură de o importanță politică considerabilă pentru pacificarea provinciei răscolate.

După corespondentul lui „Standard” e vorba de un „comentariu” al punctului 3 din ultima notă austro-rusă. Și acéstă

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(4) Expozițiua științifică din Bucuresci.

(Urmare.)

Secțiunea istorică.

Un sfânt fior te cuprinde, când pășesci în sala principală, destinată secțiunii retrospective (istorice) a expoziției. În tocmăi ca într'un templu fruntea țise plécă, cuprinsă de o adencă venerațiune, ori-ce grije a momentului dispore și o sfântă seninătate îți cuprinde tot sufletul.

Și nu e mirare, că te simți astfel, când înaintea ta ai atâtea figuri mari ale neamului tău, când atâtea obiecte sfinte, atâtea moște scumpe, rămase de la cei mai vrednici ai națiunii tale, îți reamintesc timpurile, prin care au trecut părinții și strămoșii tăi, durerile și bucuriile lor, silințele lor de multe-ori aprópe supraomenesce de a scutura robia trecutului și de a ne pregăti noué, urmașilor lor, un viitor mai senin, — momentele mari, care au contribuit la consolidarea României de astăzi și care au pregătit progresele, ce se observă la tot pasul și care ne-au în-

veselit așa de mult inima în părțile celelalte ale expoziției.

Etă colo la drépta stégul, sub care Tudor Vladimirescu a adunat în 1821 pandurii săi, semnul primei manifestări mai puternice a Românilor din principatele românesce, că sunt sătui de domnia străină și că voiesc a începe de aici înainte o nouă viață!

Etă colo, pe păriletele dimpotrivă stégul sdrențuit de glónțe, pe care vitejii vênători de la Ploiesci l'au luat de la Turci la asaltul săngeros de la Grivița! — Acum suntem la anul Domnului 1877, anul reinvierii gloriei strămoșesci, anul neatârării statului român, anul realizării visului de aur al unui popor întreg.

Dér câtă muncă a trebuit să se depună, câte jertfe au trebuit să se aducă în cei 56 ani, ca acest vis, pôte abia întrezărit de cei de la 1821, să se prefacă în realitate!...

Etă portretul Spătarului Mihail Cantacuzino, generosul fondator al spitalului Colței, și al marelui ban Nasturel-Herescu, înaintașul generalului, care a lăsat jumătate din averea sa pe séma Academiei române!

Etă figurile înainte-mergătorilor deșteptării noastre naționale în cele două principate: figura blândă și cucernică a metropolitului Moldovei Veniamin Costachi, întemeietorul seminarului de la Socola, portretul bătrânului George Asachi, încunjurat de lucrările sale din anii tinereței și ai bărbăției (tablouri originale și copiate în timpul studiului în Roma, harte manuscrise, publicațiuni, precum și placa de lemn cu inscripțiunea „Lucru și al meu repaus” de pe frontispiciul casei sale din Iași) și portretul, masa de lucru și câteva din publicațiunile „părintelui literaturii române”, ale lui Ioan Eliade Rădulescu!

Iată cei mai de frunte reprezentanți ai generației de la 1830—1860, ai acelei vênjose și entusiaste generațiuni, care a pregătit și a luat parte la evenimentele din anul 1848 și care a adus la îndeplinire ideia unirii principatelor în a. 1859: figura simpatică a lui Constantin Negri, portretul lui Constantin Negruzzi ca tînăr de vre-o 30 ani, al entusiastului istoric al lui Mihai Vitezul Nicolae Bălcescu și al prietinelui său Ioan Ghica, al poetului Dimitrie Bolintineanu, al lui Alexandri, al

lui Cogălniceanu, al lui C. A. Rosetti, al lui Vodă Cuza și al altor bărbați ai neamului nostru, ale căror nume trebuie rostite cu sfințenie!

Ne vom opri însă ceva mai mult la câteva din aceste figuri însemnate din istoria noastră contimporană, deórece pe lângă portrete o mulțime de alte obiecte ne atrag atențiunea asupra bărbaților, ce le-au folosit său de la carî provin, apropiându-ne astfel de timpul, în care au trăit, și de împrejurările, în care au petrecut acești bărbați.

Mijlocul spațiósei sale este ocupat de o mare vitrină horisontală, în care sunt aședate număróse amintiri de la marile bărbați de Stat Mihail Cogălniceanu: manuscrise, conceptele actelor mai însemnate redigiate de dânsul, publicațiuni ș. a. Lângă acéstă vitrină se află masa de lucru a neobositului diarist și prietîn al poporului C. A. Rosetti, ce i-s'a dat ca dar cu prilegiul jubileului diarului „Românul”, carnetul său cu diferite însemnări, péna, cu care scia să scrie articuli așa de însuflețitori și de instructivi.

Intr'o vitrină de lângă păriletele din stânga vedem costumul, în care era îm-

în sensul unei adevărate împărțiri a Macedonei. Actualele trei diviziuni administrative vor dispărea, pentru a face loc unei noi organizări. *Teritoriul macedonean va fi împărțit în 8 vilaele*, avându-se în vedere nu atât interesele unei bune administrații, cât grupurile etnice ale provinciei.

Pe această cale puterile speră să poată realiza o semi-autonomie administrativă pe naționalități. Rămâne, bine înțeles, ca Turcia să accedeză la acest proiect, — ceea-ce apare foarte puțin probabil, dat fiind că Sultanul nu a acceptat încă nici programul de reforme, cu tot caracterul vag al acestuia.

Apponyi — un meteor. Bartha N. publică în „Magyarország” un articol interesant asupra lui Apponyi. După-ace arată cum și în ce condițiuni a capitulat Apponyi dinaintea lui Tisza, primind să rămână în partidul liberal, încheie așa:

„Cei ce l'au iubit, l'au stimat, l'au urmat și legau de el speranțe naționale, n'au fost pregătiți la o astfel de încheiere. Il credeam stejar sub crengile căruia incapace națiunea intrăgă, decât dinspre Viena vine vr'un vifor. Bastion îl credeam, de care se sdobesece atacul Vienei. Credeam, că prevedința l'a rînduit să ne fie speranță și mîngăere în zile grele. M'am înșelat însă. N'a fost decât un *meteor*, frumos, strălucitor, care s'a spart atunci, când aveam mai mare nevoie de lumina și căldura lui. La lumina lui n'am vădit decât cum marele drept al limbei naționale dispăre în acea pată de petrol, ce s'a prins pe surtucul d-lui Tisza din izvorul „Stelei Române”. E ziua morților. Să ne rugăm, deci, pentru morții noștri scumpi”.

Crisa.

(Trei discursuri. — Demisiunea contelui Apponyi. Atitudinea partidului independist. — Noul guvern.)

Acum după-ce cunoștem *concesiunile largi* ce li-s'au făcut Maghiarilor în ces-tiunea militară și după-ce știm și cunoscem în ce direcție și în ce spirit se va face pe viitor în Ungaria educația în școlile militare (adecă *maghiarisarea educațiunii militare*); după-ce știm și aceea, că autoritățile militare din Ungaria numai în *limba maghiară* vor corespunde cu autoritățile politice, — e de interes să vedem, cum se judecă asupra acestui program de concesiuni *naționale maghiare* din partea aceluia, pe cari îi privește.

În conferința de Vineri a partidului liberal s'au ținut trei discursuri importante: Apponyi, Tisza, Szell.

Contele Apponyi a spus, că i-ar fi plăcut, decât mai multe lucruri din program s'ar fi precizat mai bine. Însă în interesul țării crede a fi mai folositor, decât

un program mai îngust este îmbrățișat de un mare partid, decât decât un program ce conține mai mult, e îmbrățișat numai de o fracțiune a partidului. Este însă o limită preste care nu se poate trece, fiind-că e vorba de o avere națională. După convingerea lui, ces-tiunea limbei în armată nu aparține drepturilor majestății înșirate în § 11 legea XII din 1867. În privința *acesta își menține punctul de vedere de drept*, cu adausul, că va lua poziție pentru acest drept îndată-ce dieta va trebui să decidă asupra acestei ces-tiuni. Acesta este cre-deul său politic. Și decât cu toate acestea poate să facă un serviciu partidului prin aceea, că își amână de-ocamdată intenția de-a trage consecențele politice, aduce acest serviciu *personal* pe altarul patriei.

Contele Tisza crede, că prin programul și spiritul său de guvernare va obține încrederea partidului. Nu vră însă să copieze pe nimeni, căci copiii tot-déuna succed prost. Principiul său însă este, ca nimeni să nu i-se facă nedreptate, abuzurile să nu se acopere și nimeni să nu se împărțășească, pe nedrept, de favoruri. După părerea lui, drepturile majestății în afacerea limbei de comandă sunt clare. Nici creatorii pactului de la 67 n'au protestat contra acestor drepturi rezervate, și nici după pact nimeni n'a susținut, că practica n'ar corespunde legilor. Pentru acum nu vede necesitatea, ca cine-va să tragă consecențele politice, decât are alte convingeri de drept; va veni însă și pentru acesta timpul, când camera va afla necesar de a lua poziție pentru alt punct de vedere, diferit de acela al programului.

Tot contele Tisza a declarat după conferință, că s'a dobândit mult, mai ales în ce privește educația în școlile militare; nimeni n'ar fi crezut, ca în timp așa de scurt să dobândim atâta. „Am salvat tot ce era de salvat din drepturile națiunii, nu s'a renunțat la nici un drept și am câștigat mari și însemnate succese militare”.

Coloman Szell declară, că nu s'ar alătura la modificările lui Tisza, decât din drepturile națiunii s'ar fi jertfit ceva. § 11 din art. de lege XII: 1867 n'a statuat un lucru nou, ci a recunoscut numai o stare de drept, ce a asistat timp de 200 de ani. Nu există, ce e drept, lege clară despre aceea, că asupra limbei decide regele, însă praxa de drept ce s'a dezvoltat de la 1867 încôce dovedește, că concepțiunea *acesta e legală*. Nici unul din cei cari au creat pactul de la 67 n'a ținut, că dispozițiunea în privința limbei n'ar privi pe Maj. Sa, care are un drept constituțional de a dispune în ces-tiunea organizării și conducerii armatei; acesta nu este un drept absolutist, ci constituțional.

— *Partidul independist* încă a ținut Vineri conferință. Vice-președintele parti-

dului Toth J. a ținut un discurs instructiv. Decă suntem sinceri, a ținut el, trebuie să recunoștem, că și cu programul comisiunii de 9 se poate ajunge mult în viața națiunii maghiare. De la 1867 n'am putut câștiga nimic pe terenul armatei în direcție națională. Acum e prima ocazie că *am dobândit mari succese*. Primul succes e retragerea proiectelor militare, al doilea succes e, că după 37 ani partidul liberal a fost silit să elaboreze un program militar. Dispozițiunile, ca: în viitor autoritățile militare să corespundă în limba maghiară cu autoritățile noastre; în școlile militare să între tot mai mulți Maghiari; crearea de stipendii militare exclusiv pentru Maghiari și predarea unei părți însemnate a obiectelor de învățământ în limba maghiară (până acum numai limba maghiară se preda în două ore pe săptămână) — toate aceste *sunt succese, peste cari nu se poate trece simplu la ordinea zilei*. Decă se vor executa toate — noi vom pretinde să se execute — *acesta va împinge înainte c'un paș uriaș armata actuală spre aceea stare, în care noi dorim să o vedem*. Meritul pentru toate îl are partidul independist.

Și totuși nu încapă îndoielă, că partidul va lupta față cu programul militar. Dér cum se facem lupta *acesta*: cu mijloce ordinare, sau extraordinare? Alegerea mijlocelor să o facă pendentă partidul de la aceea, că fi-va viitorul guvern aplecat a introduce paturile mai largi ale popoului pe terenul libertăților publice și al constituției? Partidul se pretindă de la guvern lărgirea dreptului electoral, egalizarea censului, arondarea cercurilor electorale, admiterea clasei industrișilor și muncitorilor în lista alegătorilor. Decă guvernul, până la un anumit termen de timp va face *acesta*, atunci să nu împedecăm prin mijloce extraordinare funcționarea mașinării statului.

Francisc Kossuth se alătură întru toate la espunerile lui Toth.

— Contele Albert Apponyi și-a dat *dimisia* din postul de președinte al camerei printr'o scrisoare adresată vice-președintelui Bela Tallian.

— Lista *noului guvern* se va publica în numărul de mâne al Monitorului oficial. Tisza a venit cu ea de la Viena, aprobată de Maj. Sa Tot mâne, Marți, noii miniștri vor depune jurământul în Viena. Miercuri noul guvern se va prezenta camerei.

Ce țiece partidul poporal?

Este interesant a cunoșce părerea partidului poporal asupra fazei celei noue, în care a intrat politica ungurescă prin numirea contelui Ștefan Tisza la presidenția ministeriului. *Acastă* părere o vedem exprimată în numărul de Sâmbătă al diarului „Alkotmány”. Acest diar se declară din capul locului ostil regimului Tisza. „Este o necesitate” — țiece numitul organ — „ca acest guvern să fie resturnat”. „Însă — continuă mai departe — cea mai urgentă necesitate este acum, a pune capăt crizei”. Apoi continuă verbal:

Cu toate căderile atâtor guverne și cu toate fiasourile suferite de atâți corifei ai partidului liberal — totuși nu putem întimpina cu simpatie faptul, că Ștefan Tisza, cel mai nepopular dintre șefii aceluia partid, a luat asupraș sarcina de a constitui cabinetul. Programul lui nu s'a zămislit tocmă pe cale parlamentară. Nu l'a primit de la partidul care are majoritatea, pentru-ca coróna pe baza *acesta* să-l pună în fruntea afacerilor, ci l'a adus de la Corónă și l'a prezentat partidului, care numai după cele mai nepomenite, cele mai deplorabile și tot-odată cele mai ridicole ipocrisii s'a înjghebat érași în „majoritate unitară”. Ștefan Tisza nu este *om parlamentar*, ci *om regal*. Tradițiile lui, trecutul lui politic și individualitatea lui politică, precum și cabinetul ce și-l'a format din vechii liberali, nu ni-l fac de loc sim-

patic. Programul, ce l'a dezvoltat, se deosebesce în mod esențial de programul și părerile noastre. Pe toate terenurile, mai ales înse pe cel economic și cultural-politic, nenumărate sunt conflictele între programul lui și al nostru. Ne vom și ciocni cu politica lui, la asta suntem pregătiți. Însă a nu admite pe cineva la înlăturarea unui pericol, la stingerea unui foc, numai pe motiv că are un trecut depravat (vorbind firesce aici în sens politic), n'ar fi o atitudine înțeleptă și omenescă. În sffirșit nu împoartă *cine* face, ci important este *ceea* ce face.

Prima datorie a guvernului Tisza va fi, să pună capăt stării de ex-lex. *Acesta* cu toții o dorim, fără deosebire de partid. Nu s'ar pute justifica, deci, decât cineva ar vră să-l împedecă în *acesta*. Firesce, este o altă întrebare, cu ce mijloce are de gând el să facă ordine. În privința *acesta* trebuie să observăm o atitudine expectativă. Decă reușește să facă ordine pe cale pacinică, fără să umilască pe nimeni și fără să violeze regulele parlamentarismului, în asta nimeni nu-l poate împedecă, fiind-că nu șieși își face ordine, ci țării, totalității națiunii, din care face parte și regele.

După ce Tisza va fi înlăturat principalele piedeci și va fi restabilit ordinea parlamentară, atunci să fie pregătit la atacurile cele mai vehemente. Atunci se va porni pe teren legal cu mijloce legale lupta contra noului guvern. Se scie adecă, că politicianul Tisza a umblat în școlă tatâne-său și s'a fortificat sub Wekerle și Banffy. Spiritul politicii lui și persoanele cari îl sprijinesce, nu ne înspiră nici o încredere. Să se sffirșească însă starea de ex-lex, ca să putem începe lupta.

Limba maghiară în armată.

Nici nu s'a uscat bine cernéla din actele referitoare la noiele schimbări, lumea abia se va fi dumerit asupra întorsăturii neașteptate, ce au luat-o lucrurile în țera ungurescă de odată cu designarea contelui Tisza de ministru president, — și étă că foile unguresci își surprind cetitorii cu o scire de extremă importanță pentru succesele Maghiarilor în ces-tiunea militară.

Se spune anume, că ministrul *comun* de război Pittreich va da în curând următorul ordin cătră toate trupele din Ungaria:

„Pe edificiile militare din Ungaria, cari constituie proprietatea comunelor sau orașelor, *pe viitor să nu mai fie decât inscripții unguresci*, ér pe edificiile, cari constituie proprietatea erariului, să se pună *inscripții germane și maghiare*. Libretele militare să se dea în Ungaria numai în *limba maghiară*. Corespondența autorităților militare cu autoritățile civile să se facă în *limba maghiară*. Ordinul intră în vigóre cu ziua de 1 Ianuarie”.

Inseși diarele unguresci dau scirea cu rezervă. Póte că le vine și lor curiosă graba *acesta*. Orî prin colportarea de astfel de sciri se intenționează „liniștirea națiunii” și „impăcarea” ei cu noua situație favorabilă, creată prin venirea la cârmă a celui mai șovinist dintre șovinisti?

Probleme economice și sociale.

b) Chestiunea viitor.

(Viile vechi și viile nouă. Chestia altoirei resolvată. Doi eroi ai practicei. La nenea Opincaru în pivniță. Mora'a fabulei.)

Sunt vre-o 15 ani de când un *Mocan din Săcele*, inventase pentru prima dată în limba română cuvintele de *vinificație și panificație*, și obliga pe tot Românul de la „Nistru pân' la Tisza”, care produce nectarul lui Noe, să-i trimită dănsului și la laboratorul său de tehnologie, *probe de vin*, căci el are să schimbe fața pământului românesc prin studiile și descoperirile sale *technologice*. D'atunci înainte

brăcat colonelul Alexandru I. Cuza, când a fost ales principe al celor două țări surori, sabia lui și urna, în care s'au depus voturile la alegerea lui de Domn al Moldovei.

De un interes deosebit este grupa relativă la Vasile Alexandri și la familia lui. Aici vedem două tablouri în oleu, care reprezintă pe părinții nemuritorului poet. Într'unul e zugrăvit tatăl poetului în haine orientale, cum purta mai nainte boerii moldoveni și munteni, având de o parte și de alta pe cei doi fii ai săi: Vasile și Iancu. Bătrânul ține în mână o hârtie, pe care este însemnat testamentul lui. Regret, că nu mi-am însemnat din cuvânt în cuvânt acest interesant testament; cât îmi aduc aminte, el glăsuiesce cam astfel: „Iubiții mei fii, Vasile și Iancule! Pe Dumneșeu și țera să iubiți, Supuneti-vă ocăruierei. Epitropi și chezași să nu vă faceți. Pe sêraci să miluiți etc.” Al doilea tablou ne arată un interior din casa părintescă a poetului. Părinții șed pe scaune și ascultă, cum cântă la pian fiica lor, sora poetului, răposată așa de timpuriu. În odaie se mai află și fratele mai mic al poetului, Iancu, ca copil. La pi-

ciorele lui Alexandri-tatăl este culcat un câne mare. Mama lui Alexandri, cu care poetul sémăna așa de mult și de care era așa de alipit, ține în mâna dreptă, rădămată pe masă, o scrisoare adresată dănsului în limba francesă. De bună sémă este de la fiul ei mult iubit, care pe atunci se afla la studii în străinătate.

Lângă cele două tablouri sunt mai multe fotografii, care ne arată pe poetul în diferite etăți, precum și un mic bust al poetului.

Sub tablouri se află o vitrină plină cu obiecte de ale poetului: caietele lui de însemnări, cuțitașul lui, cravata lui și o mîșcă de alte obiecte păstrate cu sfințenie și trimise la expoziție de văduva lui, d-na Paulina Alexandri. Tot prin delicata îngrijire a d-nei Alexandri s'au trimis și ramurile de stejar, ce încunjură grupa relativă la V. Alexandri, precum și brândușele (rșcecele), ce împodobesc bustul poetului. Ramurile de stejar sunt din pădurea de la Mircesei, érá brândușele din lunca cântată în „Pasteluri” cu atâta gingășie.

(Va urma.)

A. B.

n'are să mai facă Românul nici must și nici vin, și nici să nu mai frământă și facă pâine în casă ci să *vinifice* și *panifice*, și o bogăție și binecuvântare cerescă are să se reverse peste întreg némul românesc, decât nu și al *Giangăilor*.

Ivindu-se atunci cu furie cocóna filoxera, ce ataca și rodea viile din greu și puse pe grije pe tineri și bătrâni, cari cu jind vedeau o parte din averea și bună-tatea familiară dispărând cum se stinge mucle de luminare, ca p'un Mesia primiau pe proorocul din Săcele, și-i puseră toate cele cerute la dispoziție. Pus la trebă, tehnologul secelean se codesce, ba câr, ba mîr, pâna în fine își dă aremile pe față — rugându-se să-l lase să trecă de tehnolog *onorific*. Și astfel Românul necăjit a continuat să facă și mai departe must și vin, pre cum l'a învățat tatăl-său, și femeia lui să frământă și să *facă pâine*, cum a fost deprinsă de la mama sa. *Vinificația* și *panificația* mocănescă a amuțit de atunci cu totul. Mocanul nici o brânză n'a făcut starea materială a poporului român prin studiile tehnologice românesce nu s'a îmbunătățit.

Dér vai, réul nu s'a limitat aci la o încercare și sperietură nereușită — ca altele cu sutele și miile! Cocóna filoxera a fost neînduplecată și necruțătoare cu viile *ómenilor*, și ea s'a tot lățit, a progresat cu *tota naftalina* și *sulfura de carbon* și vițele americane, ce-i administrau alți prooroci mai dihai, de cât cel de la Săcele. O mare parte din averea și starea țărânului român este séu periclitată în gradul cel mai înalt, séu că a dispărut deja în mare parte, în România ca și în Transilvania și Ungaria. Și unii și alții abia ne aflăm la începutul orientării ei despre ceea ce avem să facem.

Țera a plătit 7½ milioane de lei, în experiențe și cercetări dubie — și în vr'o 15 ani s'a ales cu vr'o 1500—2000 pog. de vii reconstituite din nou cu vițe cedate gratis de stat pe la bogătași și milionari, cu o prăvălie proprie a statului, în cari se vînd *produsele pepinierelor și fermelor statului*, dér nu vițele de care are neapărată trebuință cu decimele de milioane, și cu 160—200.000 pogóne de vii *distruse* cu totul de filoxeră, séu contaminate și fără speranță de îndreptare. Ađi nici guvern nici particulari nu soiu ce să facă și de unde să începă cu reconstituirea atâtor sumedenii de vii distruse, caei lipsesc și capitalurile și vițele necesare — americane și europene — dér lipsesc și *personalul tehnic trebuincios*. Țăranul nici o bani nu pôte să cumpere vițe altoite și nealtoite, caei n'are de unde, și un pogon de vie reconstituit din nou se urcă la fabuloasă cifră de 2000 cor. — până să prducă 1000 fl.

Guvernul ungar a luat lucrurile de la început mai serios după modelul francez, — acțiune energică și estinsă din partea statului, dér încurajând tot-odată și inițiativa particulară. El a ridicat și sistematizat în scurtă vreme *școlile speciale de viticultură* și tratamentul rațional al vinului, a înființat pepiniere publice în principalele centre vinóse și podgorii celebre ale țării, și prin delegații și inspectorii săi de vii a aranjat conferințe și cursuri suplimentare pentru *vieri și podgorenă*. El a încurajat atât producțiunea de vițe particulară cât și reconstituirea viilor altoite, a încurajat și literatura specială, căreia îi datorim și noi Români — broșura „*Indreptar pentru manipularea rațională a mustului și a vinului de Dr. Gustav Csanady*, Budapesta 1899 în traducere românescă bunișóră, deși se vede cât de coló, că traducătorul n'a fost versat în tehnologia vinului, caei ne lipsesc terminii tehnice usuale la poporul nostru. Cu toate acestea ea este bine scrisă de un om competent și *specialist*, ușóră de înțeles, și noi nu putem să atragem în deajuns atențiunea cultivatorilor de vii asupra ei, fiind editată de minister este și ieftină 40 finici.

Décă nu avem una românescă, *meoșe*, avem una după *ungurie*.

Este de regretat numai că deși multe

din aceste școle și pepiniere publice și particulare pentru vințelari *piuniceri* ungușeci, sunt situate între Român și în viile cele mai celebre de odinóră ca și astăđi, și au succese remarcabile de înregistrat, totuși românii și fruntașii lor stau indiferenți de ele, când ar trebui tocmai ei să le viziteze mai des și să îndemne tinerimea la ele cu miile, ei cari nu-și pot plasa fiil în funcțiunile statului și nu vor să-i instrăineze. În consecință nu avem până acum în limba română și între Români *specialiști*, de cât nisce diletanți în ale cultivei viilor și tratamentul rațional al vinului, și nisce *compilațiuni de ocazie*, de valóre dubie, în a căror probabilitate de reușită nu se pot încrede, neavând nici o experiență ori siguranță în urma lor.

Ba și autoritățile și cercurile noastre dirigitóre, consistorii, bănci, Asociațiunea cu despărțemintele și agenturile ei proprietarii noștri mari și mijlocii, Blașul cu domeniile și moșiile sale stau indiferente, nepăsătoare față de pierderea și reconstituirea viilor, — deși nu este cesticie mai vitală pentru popor, ca acesta. Cu un popor scapătat și ajuns proletar — toate apun și ele. Totuși poporul muncitor de voe și nevoie, oferindu-și munca sa și brațele sale la străini în atari întreprinderi, grație inteligenței sale firești, pe alocurea s'a deprins binișor cu atari lucrări sistematice, și în unele au devenit chiar specialiști muncitorii noștri cari câștigă frumoșe *parale*.

(Va urma)

SCIRILE DILEI.

— 20 Octomvrie v.

Avansări în armata comună. Afară de avansarea medicului militar Dr. Ioan Pop din Brașov la gradul de colonel, pe care am publicat-o în numărul de Duminecă, mai vedem în monitorul óstei următoarele avansări. La gradul de căpitan cl. I: căpitanii de cl. II Traian *Zsivan* de Meleneze din reg. 43 și Ioan *Popoviciu* din reg. 32 de inf. — La gradul de căpitan cl. II locotenenții Dimitrie *Florian* din reg. 31 și Dănilă *Algya* alias Pap de Comana din reg. 83 de inf. — La gradul de locotenenți sublocotenții Artur *Dan* de Apșa din reg. 37, Victor *Madinca* din reg. 67, Grig. *Boldea* din reg. 47 (transferat la 51) și Cornel *Popovici* din reg. 92 de inf. (transferat la reg. 70.) La gradul de sublocotenți: cadeții aspiranți Pompeiu *Andrea* din reg. 1 (transf. la 39). Simon *Ladeș* din reg. 73 (la 61), George *Munteanu* din reg. 76, Ovidiu *Ivașcu* din reg. 75 (la 61), Eremie *Hamza* din reg. 64, Teodor *Serb* din reg. 33, Nic. *Mărgineanu* din bat. 28 de vênători, Traian *Popa* din reg. 97 (la 64), Moise *Risucția* din reg. 92 (la 33), Valer *Sandor* din Viștea din reg. 33, Stefan *Turtureanu* din reg. 83 și Eugen *Negrei* din reg. Nr. 5. Mai departe căpitanul auditor cl. II. Adrian *Nedelcu* doctor în drept a fost transferat de la reg. de inf. Nr. 51 la regim. de inf. 34. În bransa administrației la gradul de locotent: sublocotentul Aurelian *Cadariu* la reg. Nr. 2 de infanterie, ér în bransa administrației de zidiri militare: George *Oprîția*, oficial cl. II la secția corpului 15 de armată.

Însoțire de credit Raiffeisen în Gilău. Sub patronagiul institutului „Economul” din Clușiu, s'a înființat o „Reuniune de păstrare și credit în Gilău, ca însoțire”. Firma e improtocolată la tribunalul din Clușiu. În fruntea însoțirii stă d-l Ioan Pop, paroch și protopop onorar în Gilău. Institutul „Economul” patronază felul acesta de însoțiri și dă îndrumările și statutele necesare celor ce ar dori să înființeze astfel de însoțiri.

Serbare Rakoczy. Maghiarii din Brașov au serbătorit ér Duminecă memoria lui Francisc Rakoczy. Serbarea a avut loc sub ceriul liberal, în piață. Vorbirea festivă a ținut-o deputatul secuui Gavriil *Ugrom*. S'a declamat o poezie ocașională

și s'a cântat din partea reuniunii maghiare din loc vr'o două piese, ér la fine musica orășenescă a cântat marșul lui Rakoczy. A participat la serbare și o delegație de Secui.

Gónă contra băncilor slovăcesce. Precum se anunță, comisiunea administrativă a comitatului Zolyom în raportul séu semestral cătră ministrul de interne, cere ca cu considerare la activitatea „antipatriotică” a institutelor de bani și a asociațiunilor slovăcesce de pe teritoriul acelu comitat, guvernul să ia măsurile necesare pentru supraveghierea acestor institute prin organele statului și cu ocaziunea revisiunii proiectate a legii comerciale, dreptul de control al statului să fie înarticulat în lege. Iată la ce pretensiuni absurde duc agitațiunile continue contra institutelor de bani ale naționalităților.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la d-l avocat în Cămpeni Dr. *Zosim Chirtop*, un neobosit spriginitor al acestei instituțiuni umanitare, 100 cor. — Primescă generosul nostru sprijinitor cele mai călduroșe mulțămite pentru viul interes ce ne pórta. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.*

Conflict între studenții la universitatea din Budapesta. În ziua de 30 Octomvrie în sala de prelegere, unde își ține cursul profesorul *Negyesy* a avut loc un violent conflict între studenții socialiști și între cei creștini. Un student era să cetescă o critică asupra unei poezii făcută de un student socialist. Poesia preamărea libertatea poporului și insulta crucea. Studentul, care a luat asuprași critica poeziei, a vesteđit în termeni aspri tendința anticreștină a poeziei, lucru care a provocat protestări la aderenții poetului, între cari se aflau și străini și un redactor anarchist. Profesorul a trebuit să suspendeze cursul, ér studenții erau pe aici să se ia la pâruială.

Avis abonaților „Familiei.” Din cauza grevei tipografice din Oradea-mare, de 8 zile fiind închise toate tipografiile de aici, revista „Familia” n'a putut să apară în Dumineca trecută. — Oradea-mare 2 Noemvrie 1903. Redacția și administrația „Familiei”.

Sfințire de casă. La stupinele fraților *Steriu* din apropierea Brașovului a avut loc ér sfințirea caselor nou zidite de curând prin îngrijirea d-lui Diamandi *Steriu*. Sfințirea a sêvșerit-o părintele Maximilian, parochul Stupinilor, fiind de față proprietarul d-l Diamandi *Steriu* și câți-va prietini invitați.

Maltratatare în sala judecătorei. Fostul executor Iosif Vuics a calomniat pe funcționarul de la administrația financiară din Timișóra Stefan Șerban, că ar fi defraudat nisce bani trimiși din Serbia. Șerban l'a dat pe Vuics în judecată pentru calomnie. În ziua de 30 Octomvrie Vuics a fost condamnat la judecătoria din Timișóra la o lună închisóre. Abia s'a pronunțat sentința și Vuics s'a aruncat asupra adversarului séu lovindu-l de mai multe ori. Pentru această nouă faptă, judecătorul l'a condamnat imediat la alte patru luni închisóre și 100 coróne amendă.

Expoziția din Bucurescei Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că interesanta și instructiva expoziție din Bucurescei se va închide numai în 31 l. c. călindariu vechiu, când se va face împărțirea premiilor hotărâte de juriul expoziției.

Necrolog. Sâmbătă în 31 Oct. st. n. vechiul, zelosul și neobositul senator al primăriei orașului *Traugott Boyer* a încetat din viață fără de veste în urma unei paralizii a inimei. Rêposatul a fost membru al reprezentanței orășenesci și comitatense, al presbiterului evang. săsesc, ș. a. A fost înmormântat ađi, Lună, d. a. în cimiterul ev. săsesc din Bluména.

Teatru german. Marți în '3 Noemvrie st. n. se va represeuta *Monna Vanna*

dramă în 3 acte de M. Maeterlinck. D-șóra Agata *Bársescu* ca óspe va juca rolul principal.

Necrolog.

În Beiuș a reposat la 29 Octomvrie comerciantul *Demetriu Negreanu* în etate de 72 ani. Decedatul și-a înscris numele în cartea binefăcătorilor neamului românesc prin aceea că a testat *întreaga sa avere considerabilă spre scopuri bisericesci școlare românesce*. Dea ceriul ca tapta generosului testator să aibă mulți imitatori. Rêposatului *Negreanu* fie-i memoria neuitată și odihnescă în pace alături cu testatorii poporului nostru. Din partea familiei ni s'a trimis următorul anunț funebru:

Ioan F. Negrean din Fugyi-Vásárhely ca nepot, cu familia acestuia *Ioan, Iuliana* cu soțul ei *Florian Groza* și *Nicolau*, nepóta *Ecaterina F. Negreanu* cu soțul ei *Nicolau Bogdan* preot în M. Lazuri și familia acestuia *Ioan, Petru, Irina, Nicolau, Corneliu* și *Mihai, Ladislau Vass* protopretore în Székelyhid cu soția, *Antoniu Vass* oficiant în Beiuș cu familia, *Ioan Vass* oficiant la căile ferate în Dobrițin cu familia și *Comitetul parochial* al comunei bis. gr. or. rom. din Beiuș — în numele lor, al rudeniilor și nenumerajilor cunoscuți anunță cu durere încetarea din viață, în urma unui morb îndelungat, a neuitatului lor unchiu, cumnat și respective president

Demetriu F. Negreanu,

comerciant, presidentul comitetului parochial al bis. gr. or. rom. din Beiuș, membru fondator al Asociațiunei pentru literatura și cultura pop. rom. membru în reprezentațiunea orășenescă și asesor consist.

Întimplată ađi în 29 Octomvrie la órele 10½ a. m. în al 72-lea an al vieții.

Înmormântarea osémintelor scumpului defunct se va întimpla Sâmbătă în 31 Octomvrie d. m. la 2 óre după ritul bisericeii gr. or. rom. în cimiteriul din localitate.

Beiuș, la 29 Octomvrie 1903 st. n.

Fie-i țărina ușóră și memoria binecuvântată!

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 1 Noemvrie. Dieta va ține Miercuri ședință. Ministrul președinte Tisza își va espune programul, care nu se va estinde asupra cestiunilor militare, ci asupra tuturor cestiunilor mai importante, ce-și așteptă rezolvarea.

— Se vorbește ca siguranță, că noul president al camerei are să fie Dion. *Perczel*. Alegerea se va face probabil, în ședința de Joi. Între secretarii de stat, la interne va fi numit *Sandor Janos*, fost fișpan la Têrnava-mică, și actualmente comisar guvernial secuesc și fișpan în Mureș-Turda.

Viena, 1 Noemvrie. Corespondentul din Budapesta al diarului „*Neue fr. Presse*” comunică de acolo următoarele: „Acei unspredece deputați sași, cari până acuma au stat în afară de partidele maghiare au hotărît în séra de 30 Octomvrie unanim de a *întra în partidul liberal* și de a *sprijini cabinetul Tisza*. Dintre cei patruspredece deputați sași numai trei au aparținut până acuma partidului liberal guvernamental. Ceilalți au părăsit sub ministeriul Banffy partidul guvernului, în care se reîntorc acum.”

Bucurescei, 1 Noemvrie. Resultatul definitiv al anului financiar arată la încasări 248.455.877, la cheltueli 216.129.667 franci. Ar fi decî un prisos de 32.325.711 franci.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

» Romana «

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. *Descrisă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca rededeptării noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În ziua anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acesta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechi, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adică au executat acest dans în tocmai după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strinsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furișat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român să poată fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adăugat la finea broșurei și textul frumoșii și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printru note toate mișcărilor dansului după tactele muzicale. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedea jucându-se bine, exact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acuratețe, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăusul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani port-bpostal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Octobr. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	118.30
Renta de corone ung. 4%	98.25
Impr. câil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.40
Impr. câil. fer. ung. în argint 4%	98.—
Oblig. câil. fer. ung. de ost I. emis.	98.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.40
Bonuri rurale croate-slavone	97.25
Impr. ung. cu premii	206.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	155.—

Renta de hârtie austr.	100.35
Renta de argint austr.	100.10
Renta de aur austr.	119.75
Rente de corone austr. 4%	100.20
Losuri din 1860.	153.75
Acții de-ale Băncii austro-ungară.	16.20
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	740.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	677.50
Napoleondori	19.04 1/2
Mărci imperiale germane.	117.17 1/2
London vista.	239.27 1/2
Paris vista.	95.20
Note italiene	95.35

Cursul pieței Brașov.

Din 31 Octobr. n. 1903.

Banot rom. Cump.	18.96	Vând.	19.—
Argint român.	18.84	„	18.92
Napoleond'ori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesco	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.17 1/2	„	118.20
Lire turcesci	21.58	„	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.25

PUBLICAȚIUNE.

Comisiunea orășenească pentru conscrierea viriliștilor, va ține în 7 Noemvrie a. c. după amăzi la 3 ore, în sala de ședință în casa sfatului, ședința ei publică pentru compunerea listei viriliștilor, pentru anul 1904.

Acosta se publică cu acel adaos, cumcă ori și cine pôte să se prezinte înaintea acestei comisiuni și a dovedi dreptul la înscrierea în această listă.

Brassó, în 2 Noemvrie 1903.

Comisiunea pentru conscrierea viriliștilor orășenești

Gräf m. p. președinte.

1—1.1187.

Frumos ca o Icoană

este un Teint delicat alb și fin, și o față fără pistrii și pete. Spre a obține acesta să se spele în fie-care zi cu **SAPUNUL**

„Lilienmilchseife a lui Bergmann“

(Marca: 2 minerl.)

dela Bergmann & Co. in Dresden și Teutschen a/E.

Se capătă bucată cu 80 bani, la Teutsch & Tartler și la farmacia lui Roth in Brașov.

(980) 26—50

Anunț

Pentru CURS de DANS.

Subscrisul are onôrea a anunța pe Onor. părinți, precum și pe tinerime și pe toți cari se interesază de **arta dansului, că voiți deschide**

ȘCOLĂ DE DANS

pe lângă regulile buneii cuviințe a dansurilor deja cunoscute, se vor învăța noutățile artei dansului, după o metodă foarte practică, așa că fie-care va pricepe cu ușurință

Tot-odată și **Romana** de aici înainte se va învăța „Romana“ cea originală.

Cursul se va deschide Joi în 5 Noemvrie st. n. 1903

in Sala dela Gewerbeverein.

Orele vor fi Marța și Joia dela 8—10 séra.

Tacsa pentru începători: Damele 16 cor; Tinerii: 20 c., pentru voluntari, adeca aceia cari repetază, 12 cor. Taxa pentru dans se plătesce în două rate, rata primă la începutul cursului, a doua rată la jumătate cursul.

Rog pe onor. tinerime să se prezinte mai de timpuriu, ca orele de prelegere se nu fie conturbate.

Cu distinsă stimă
George Spudercă,
prof. de dans dipl.

1—2.1186.

Pentru morburî de stomac!

Celor ce prin recetă, înbuibare, mâncări greu de mistuit, ferbințeli, prea reci, séu viața neregulată și au tra- un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, durea, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătore cu vin bun, întăresce stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea să se folosescă de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială, grătă, slăbic une, vomare, dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ca: neastimpăr, colică, bătaie de inimă, insomntr-buitând vinul de burueni. Asemenea curăță din stomac materii stricăcioșe prin eșirea ușură la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-ori din mistuire rea și din dispoziție tolbăvicioșă a ficatului. Persône cari pătinesc de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie, tângesc cu încetul Vinul de burueni că impuls puterii de viață, Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitați și produce vioiciune de viață. — Mulțime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capătă în sticle a 3 cor. și 4 cor. în farmaciile din: Brașov, Săcele, Cristian, Rășnov, Codlea, Țințari, Helchiu, Bod, Feldiôra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zăgon, Papolez, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bölon, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kôhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Bărânykut, Boldogváros, Boholez, Szásztukos, Bethlen, Sárkány, Almásmezô, Zernest, Törôsvár, Vajdarecse, V. Ila, N.-Sink, Aiud, Panticu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tôte farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekelius la „Speranța“.

Trimite 3 séu mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Să se ferescă de imitație.

Cereți a nume **Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirt de vin 1000, Glicerin 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireșe 3200, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de inzian, rădăcini calmus aa. 100. Aceste părți constitutive să se amestece.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an . . . . 24 „	Pe un an . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame.)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul pu-

blicării unui anuociu mai mult de odată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoțu.